

Openbaar

Ons kenmerk: ACM/DE/2017/206130
Zaaknummer: 17.0550.52

TARIEVENBESLUIT GAS LIANDER 2018

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt als bedoeld in artikel 81c, eerste lid, Gaswet.

**Pagina
1/16**

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag

T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info@acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

Openbaar

1	Inleiding.....	3
2	Achtergrond en systematiek	3
2.1	Achtergrond.....	3
2.2	Systematiek.....	3
3	Procedure voor de totstandkoming van dit besluit.....	4
4	Totstandkoming van de tarieven	5
4.1	Totale inkomsten exclusief tariefcorrecties	5
4.2	Tariefcorrecties.....	7
4.2.1	ORV Lokale heffingen 2016	8
4.2.2	Invoeding groen gas.....	9
4.2.3	Faillissement Bas Nederland B.V.....	9
4.2.4	Conclusie	10
4.3	Totale inkomsten inclusief tariefcorrecties	10
4.4	Bepaling van de tarieven.....	10
4.4.1	Beoordelingskader	10
4.4.2	Beoordeling van het voorstel en conclusie.....	12
5	Dictum	13
	Bijlage 1 – De rekenmodule voor het jaar 2018.....	14
	Bijlage 2 – De tarieven voor het jaar 2018	14
	Bijlage 3 – Relevante wettelijke bepalingen	14

Openbaar

3/16

1 Inleiding

1. De Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) stelt met dit besluit de tarieven vast die Liander N.V. (hierna: Liander) met ingang van 1 januari 2018 ten hoogste in rekening mag brengen voor het uitvoeren van haar wettelijke taken. Dit zijn het transport van gas, het verrichten van de voor de dat transport ondersteunende diensten en het verzorgen van een aansluiting en aansluitpunt. De ACM is hiertoe bevoegd op grond van artikel 81c, eerste en tweede lid, van de Gaswet.
2. In dit besluit licht de ACM eerst de achtergrond en systematiek van de tariefregulering toe (hoofdstuk 2), gevolgd door een beschrijving van de procedure voor de totstandkoming van dit besluit (hoofdstuk 3), de totstandkoming van de tarieven (hoofdstuk 4) en het dictum (hoofdstuk 5). Dit besluit bevat daarnaast drie bijlagen. **Bijlage 1** betreft de rekenmodule voor het jaar 2018 en in **Bijlage 2** zijn de tarieven voor Liander voor het jaar 2018 opgenomen. **Bijlagen 1 en 2** zijn Excelbestanden die apart worden gepubliceerd op www.acm.nl. **Bijlage 3** bevat de relevante wettelijke bepalingen. De bijlagen bij dit besluit vormen een integraal onderdeel van dit besluit.

2 Achtergrond en systematiek

2.1 Achtergrond

3. Gas wordt getransporteerd via gastransportnetten. De netbeheerder voert ten aanzien van het door hem beheerde net wettelijke taken uit. Voor Liander gaat het onder meer om het verzorgen van het transport van gas en de transport ondersteunende diensten, alsmede het verzorgen van een aansluiting en aansluitpunt. Liander voert deze taken uit op een regionaal gastransportnet. Deze netbeheerder heeft een wettelijk monopolie. Om ervoor te zorgen dat de afnemer niet teveel betaalt, stelt de ACM de tarieven vast die Liander ten hoogste in rekening mag brengen voor de hierboven genoemde wettelijke taken (hierna gezamenlijk: de transport- en aansluittarieven). Met het onderhavige besluit stelt de ACM de transport- en aansluittarieven vast voor Liander voor het jaar 2018.

2.2 Systematiek

4. De aansluit- en transporttarieven komen als volgt tot stand. Allereerst stelt de ACM de methode van regulering voor de regionale netbeheerders vast in een methodebesluit. Het methodebesluit bevat de methode tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering (hierna: x-factor), de kwaliteitsterm (hierna: q-factor) en het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld. De ACM heeft op 30 augustus 2016 het methodebesluit voor de regionale netbeheerders gas voor de reguleringsperiode 2017-2021

Openbaar

(hierna: het methodebesluit) vastgesteld.¹ Dit methodebesluit is van toepassing op het onderhavige tarievenbesluit.

5. Op basis van het methodebesluit worden de x-factor, q-factor en rekenvolumina vastgesteld. Dit gebeurt voor iedere netbeheerder afzonderlijk. Voor Liander zijn de x-factor, q-factor en rekenvolumina voor de reguleringsperiode 2017-2021 vastgesteld bij besluit van 12 september 2016 (hierna: het x-factorbesluit).² Om de tarieven vast te stellen berekent de ACM eerst de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties. Deze worden berekend met de formule uit artikel 81b, eerste lid, onderdeel d, van de Gaswet en de toevoegingen als bedoeld in artikel 81b, eerste lid, onderdelen e en f, van de Gaswet. Vervolgens bepaalt de ACM welke tariefcorrecties hierop moeten worden aangebracht om zo tot de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties voor het jaar 2018 te komen.
6. De totale inkomsten inclusief tariefcorrecties zijn de inkomsten die de netbeheerder maximaal met de transport- en aansluittarieven mag verdienen. De netbeheerder moet een voorstel voor deze tarieven indienen. De ACM toetst dit tarievenvoorstel aan de Gaswet en de Tarievecode gas. De ACM stelt vervolgens de tarieven vast.
7. Voor een uitgebreide toelichting van de systematiek en de samenhang tussen de bovengenoemde besluiten verwijst de ACM naar hoofdstuk 4 van het methodebesluit.

3 Procedure voor de totstandkoming van dit besluit

8. De netbeheerder dient uiterlijk voor 1 oktober een tarievenvoorstel aan de ACM te sturen.³
9. De ACM heeft hiertoe allereerst op 29 juni 2017 een informele bijeenkomst met alle regionale netbeheerders georganiseerd. Vervolgens heeft de ACM op 16 augustus 2017 een concept rekenmodule van de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties naar de netbeheerders gestuurd. Deze module is een Excelbestand waarin voor iedere netbeheerder de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties worden berekend.
10. Op 31 augustus 2017 heeft de ACM een tweede informele bijeenkomst georganiseerd, waarin de regionale netbeheerders de gelegenheid hebben gekregen om mondeling op de concept rekenmodule te reageren.

¹ Besluit van 30 augustus 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/205072.

² Besluit van 12 september 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/205164.

³ Artikel 81b, eerste lid, Gaswet.

Openbaar

11. De ACM heeft op 12 september 2017 een definitieve tarievenmodule inclusief invulinstructie ten behoeve van het indienen van het tarievenvoorstel aan Liander gestuurd. De tarievenmodule is een Excelbestand waarin de voorgestelde tarieven worden ingevuld. De ACM heeft Liander hiertoe verzocht de tarievenmodule in te vullen conform de invulinstructie.
12. Op 26 september 2017 heeft de ACM het tarievenvoorstel voor het jaar 2018 Liander ontvangen. De ACM heeft het tarievenvoorstel op 2 oktober 2017 gepubliceerd op haar website (www.acm.nl), waarbij bedrijfsvertrouwelijke gegevens onleesbaar zijn gemaakt.
13. De ACM heeft op 17 oktober 2017 en 6 november 2017 Liander verzocht het tarievenvoorstel nader te onderbouwen of een aangepast tarievenvoorstel in te dienen. Op 23 oktober 2017 en 8 november 2017 heeft de ACM nadere onderbouwing van Liander ontvangen. Op 8 november 2017 heeft Liander eveneens een aangepast tarievenvoorstel ingediend bij de ACM.
14. De ACM heeft belanghebbenden in de gelegenheid gesteld een reactie te geven, ten behoeve van de vaststelling van de tarieven. De ACM heeft op 17 oktober 2017 een reactie van de Vereniging voor Energie, Water en Milieu ontvangen die integraal is gericht op de voorstellen van alle regionale netbeheerders elektriciteit en gas. De ACM heeft de reacties, voor zover deze betrekking hebben op het voorstel en relevant zijn, betrokken in het besluit.

4 Totstandkoming van de tarieven

15. De totstandkoming van de tarieven voor Liander bestaat uit vier stappen. De eerste stap betreft de berekening van de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties (paragraaf 4.1). De tweede stap is de berekening van de hoogte van de tariefcorrecties (paragraaf 4.2). De derde stap betreft de vaststelling van de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties (paragraaf 4.3). Ten slotte volgt de bepaling van de tarieven (paragraaf 4.4). Een cijfermatige uitwerking van de berekening van de totale inkomsten inclusief correcties is te vinden in **Bijlage 1** bij dit besluit. De tarieven per tariefcategorie zijn te vinden in **Bijlage 2** bij dit besluit.

4.1 Totale inkomsten exclusief tariefcorrecties

16. De totale inkomsten exclusief tariefcorrecties van Liander voor 2018 zijn het startpunt voor de berekening van de tarieven. Deze bestaan uit de uitkomst van de wettelijke formule zoals neergelegd in artikel 81b, eerste lid, onderdeel d, van de Gaswet en – indien van toepassing – de doelmatige kosten zoals bedoeld in artikel 81b, eerste lid, onderdelen e en f, van de Gaswet.

Openbaar

17. De wettelijke formule luidt als volgt:

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100}\right) TI_{t-1}$$

waarbij

TI_t = de totale inkomsten uit de tarieven uit het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in het jaar t en het op basis van artikel 81a, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;
 TI_{t-1} = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in het jaar $t-1$ en het op basis van artikel 81a, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi = de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t , en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t , zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;
 x = de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;
 q = de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft;

6/16

18. De totale inkomsten exclusief tariefcorrecties in het jaar 2017 volgen uit het tarievenbesluit Liander gas 2017.⁴ De hoogte van de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties in het jaar 2017 was volgens dit besluit EUR 376.018.786. Dit zijn de TI_{t-1} zoals bedoeld in randnummer 17.
19. De ACM baseert zich op gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (hierna: CBS) voor de bepaling van de hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex. De hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex voor het jaar 2018 bedraagt 1,4%.⁵
20. De x-factor en de q-factor voor Liander voor de periode 2017-2021 heeft de ACM vastgesteld in het x-factorbesluit. De x-factor is volgens dit besluit 1,42, de q-factor nihil.

⁴ Besluit van 24 november 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/207039.

⁵ Bron: www.cbs.nl; jaarmutatie consumentenprijsindex per augustus 2017.

Openbaar

21. Voorts merkt de ACM op dat zij iedere netbeheerder in staat heeft gesteld om de gemaakte doelmatige kosten als bedoeld in artikel 81b, eerste lid, onderdelen e⁶ en f,⁷ van de Gaswet op te geven. Geen van de netbeheerders heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.
22. Gelet op het bovenstaande komt de ACM op een bedrag van EUR 375.943.582. aan totale inkomsten exclusief tariefcorrecties voor Liander voor het jaar 2018.

4.2 Tariefcorrecties

23. Op grond van artikel 81c, tweede lid, van de Gaswet, kan de ACM de tarieven die in een bepaald jaar zullen gelden corrigeren. De ACM berekent de som van de tariefcorrecties. Deze voegt de ACM toe aan de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties om de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties te berekenen (paragraaf 4.3). Dit bedrag, dat Liander maximaal met de tarieven mag verdienen, bevat dus de tariefcorrecties.
24. De ACM onderscheidt in hoofdstuk 11 van het methodebesluit tariefcorrecties op grond van de algemene bevoegdheid zoals neergelegd in artikel 81c, tweede lid, van de Gaswet en tariefcorrecties waarvoor een specifieke bevoegdheid is verleend.
25. Voor dit tarievenbesluit betreft het de volgende tariefcorrecties op grond van de algemene bevoegdheid:
 - ORV Lokale heffingen 2016
 - Invoeding groen gas
26. Voor dit tarievenbesluit betreft het de volgende tariefcorrectie op grond van een specifieke bevoegdheid.
 - Faillissement leverancier Bas Nederland B.V.
27. In de volgende paragraaf behandelt de ACM de bovenstaande tariefcorrecties.

7/16

⁶ Dit zijn “de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in artikel 39e of 39f, tweede lid, voor zover deze kosten doelmatig zijn”.

⁷ Dit is “het totaal van de gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van Onze Minister en voor de investeringen tot aanpassing van dat verworven net waardoor aan de bij en krachtens deze wet daaraan gestelde eisen wordt voldaan, voor zover deze kosten doelmatig zijn.”

Openbaar

4.2.1 ORV Lokale heffingen 2016

28. In het (gewijzigde) methodebesluit voor de reguleringsperiode 2014-2016⁸ heeft de ACM aangekondigd na te calculeren voor het objectiveerbare regionale verschil (hierna: 'ORV') 'Lokale Heffingen'.
29. De ACM beschikt nu over de feitelijke gegevens van het jaar 2016. Op grond van artikel 81c, tweede lid, onderdeel c, van de Gaswet corrigeert de ACM de totale inkomsten 2016, nu de feitelijke gegevens afwijken van de geschatte gegevens van de kosten voor lokale heffingen in 2016. De ACM gaat hieronder uitgebreider in op de werking van deze tariefcorrectie en het daarbij gehanteerde uitgangspunt.
30. Het uitgangspunt bij de tariefcorrectie voor het ORV lokale heffingen is dat de ACM het verschil in de inkomsten dat het gevolg is van afwijkingen tussen geschatte en feitelijke gegevens voor lokale heffingen (zie ook randnummer 307 van het methodebesluit voor de reguleringsperiode 2014-2016) nacalculeert. De ACM doet dit door het verschil te bepalen tussen enerzijds wat de netbeheerder in 2016 aan vergoeding voor lokale heffingen heeft gekregen op basis van de oorspronkelijke schatting in het x-factorbesluit voor de periode 2014-2016 (zoals verwerkt in het tarievenbesluit van 2016), en anderzijds wat de netbeheerder in 2016 aan vergoeding voor lokale heffingen zou hebben gekregen als de ACM bij het nemen van het x-factorbesluit voor de periode 2014-2016 had beschikt over de gerealiseerde kostengegevens over 2016. Deze werkwijze sluit volgens de ACM het beste aan bij artikel 81c, tweede lid, onderdeel c, van de Gaswet.
31. In de x-factorberekening voor gas voor de periode 2014-2016 wordt de schatting van de efficiënte kosten (waaronder de kosten van lokale heffingen) gebaseerd op kostengegevens uit de jaren 2010 tot en met 2012. Deze schattingen worden per individuele netbeheerder voor alle drie de jaren vervangen door de gerealiseerde kosten in 2016. De gerealiseerde kosten volgen uit de reguleringsdata die netbeheerders bij de ACM hebben aangeleverd. Daarbij worden de bedragen uit 2016 teruggerekend naar het juiste prijspeil, omdat anders de inflatie tussen 2010 (tot en met 2012) en 2016 dubbel wordt meegenomen. Uit de x-factorberekening volgt na het invullen van de nieuwe gegevens automatisch een nieuwe, 'virtuele' x-factor en bijbehorende inkomstenbedragen voor het jaar 2016. Door de gerealiseerde cpi hierop toe te passen worden deze bedragen vergelijkbaar gemaakt met de oorspronkelijke totale inkomsten exclusief correcties voor het jaar 2016 zoals die op basis van de geschatte gegevens berekend zijn. Het verschil tussen beide inkomstenbedragen wordt voor iedere netbeheerder het nacalculatiebedrag ORV Lokale Heffingen 2016.

⁸ Besluit van 10 februari 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/206757.

Openbaar

9/16

4.2.2 Invoeding groen gas

32. De ACM heeft bij het vaststellen van het x-factorbesluit de rekenvolumina voor de reguleringsperiode 2017-2021 vastgesteld. De ACM heeft hiervoor gebruik gemaakt van de volumes van de netbeheerder over de jaren 2013 tot en met 2015.
33. Bij besluit van 24 mei 2016 heeft de ACM bepaald dat netbeheerders geen transporttarief in rekening mogen brengen voor de invoeding van groen gas.⁹ De volumes invoeding groen gas over de jaren 2013 tot en met 2015 zijn echter wel gebruikt bij de vaststelling van de rekenvolumina voor de jaren 2017 tot en met 2021. Dat betekent dat de netbeheerders voor deze volumes geen tarief in rekening mogen brengen terwijl deze wel onderdeel uitmaken van de vastgestelde rekenvolumina. Hierdoor ontvangen zij minder inkomsten dan is toegestaan. De ACM corrigeert de tarieven 2018 in verband met deze gedeerde tariefinkomsten.
34. Het bedrag aan gedeerde tariefinkomsten voor het jaar 2017 berekent de ACM door de gemiddelde volumes voor invoeding groen gas over de jaren 2013 tot en met 2015 te vermenigvuldigen met de tarieven voor het jaar 2017. Het bedrag aan gedeerde tariefinkomsten telt de ACM op bij de totale inkomsten exclusief correcties voor het jaar 2018.

4.2.3 Faillissement Bas Nederland B.V.

35. Op 4 augustus 2016 heeft de Rechtbank Rotterdam het faillissement van Bas Nederland B.V. uitgesproken. Bas Nederland B.V. bestond als leverancier van gas en elektriciteit. Op grond van artikel 2.3.8.1 tot en met 2.3.8.3 van de Tarieencode gas kan een netbeheerder, indien hij door faillissement van een leverancier als gevolg van toepassing van het leveranciersmodel zoals bedoeld in artikel 44b van de Gaswet tariefinkomsten derft, deze gedeerde inkomsten laten verrekenen in de tarieven. Deze verrekening heeft betrekking op gedeerde tariefinkomsten gedurende een periode van ten hoogste twee maanden voorafgaand aan het faillissement. De datum waarop in de Staatscourant melding wordt gemaakt van het faillissement is bepalend. Op 8 augustus 2016 is in de Staatscourant melding gemaakt van het faillissement van Bas Nederland B.V. Gelet hierop kunnen gedeerde tariefinkomsten gedurende de periode van 8 juni 2016 tot en met 7 augustus 2016 als gevolg van het faillissement van Bas Nederland B.V. worden verrekend in de tarieven. De verrekening dient plaats te vinden in het jaar $t+2$. Om voor verrekening in aanmerking te komen doet een netbeheerder hiertoe een verzoek tot correctie voor de gedeerde tariefinkomsten moet doen met het tariefvoorstel voor het desbetreffende jaar, waarbij de netbeheerder tevens een goedkeurende accountantsverklaring overlegt.

⁹ Besluit van 24 mei 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/202041.

Openbaar

36. Het bedrag aan gedeelde tariefinkomsten telt de ACM op bij de totale inkomsten exclusief correcties voor het jaar 2018.

4.2.4 Conclusie

37. Gelet op het bovenstaande corrigeert de ACM de tarieven van Liander voor het jaar 2018 met een bedrag van EUR 32.635.528.

4.3 Totale inkomsten inclusief tariefcorrecties

38. In paragraaf 4.1 is uitgewerkt dat de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties voor Liander in het jaar 2018 EUR 375.943.582 bedragen. In paragraaf 4.2 is vastgesteld dat de vergoeding voor de tariefcorrecties voor Liander in het jaar 2018 EUR 32.635.528 bedragen. Bij elkaar opgeteld vormen deze de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties. Voor Liander zijn de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties voor het jaar 2018 EUR 408.579.110.

4.4 Tarieven

39. In deze paragraaf vindt het bepalen van de tarieven plaats. De ACM beoordeelt of het voorstel van Liander voldoet aan hetgeen is bepaald in artikel 81b en 81c van de Gaswet en de Tarievenscode gas. Daartoe toetst de ACM het voorstel onder meer aan de Richtlijnen Controle Tarieven die de ACM als onderdeel van de tarievenmodule heeft meegedeeld. Deze richtlijnen zien toe op de ontwikkeling van de totale inkomsten en de individuele tarieven voor iedere netbeheerder en zijn te vinden in het door Liander ingediende voorstel dat is gepubliceerd op de website van de ACM (www.acm.nl).
40. Indien het voorstel voldoet aan de wet- en regelgeving, stelt de ACM de tarieven vast conform het voorstel. Indien nodig, bepaalt de ACM zelf de hoogte van de tarieven en stelt deze vast.

4.4.1 Beoordelingskader

41. De ACM heeft de voorstellen van de netbeheerders op de hierna volgende punten getoetst.
42. De ACM heeft in de eerste plaats beoordeeld of het voorstel van Liander voldoet aan de eis dat de inkomsten die zij behaalt met de eenmalige aansluittarieven (hierna: EAV), de periodieke aansluittarieven (hierna: PAV), de transporttarieven en de tarieven voor de diensten die zijn verricht ten behoeve van de taken op het extra hogedruknet (hierna: EHD), niet meer dan één procentpunt afwijken van de door de ACM gehanteerde richtbedragen voor de EAV, PAV, transportdienst en EHD. Deze richtbedragen stelt de ACM vast in de berekening van de totale inkomsten voor 2018 op basis van de efficiënte kosten voor de verschillende diensten.

Openbaar

11/16

43. Ook hanteert de ACM in het methodebesluit een vergoeding voor de additionele efficiënte kapitaalkosten die het gevolg zijn van vervangingen van aansluitingen. Aangezien deze vergoeding specifiek bedoeld is voor de vervanging van aansluitingen, is de ACM van mening dat deze vergoeding ook terug dient te komen in de tariefmutatie van de PAV en niet in de tariefmutatie van de EAV. Om deze reden hanteert de ACM aparte richtbedragen voor de inkomsten uit de PAV en de EAV.
44. De ACM vereist dat de tariefmutaties die afwijken van de gemiddeld verwachte tariefmutatie, door de netbeheerder onderbouwd worden. Deze gemiddeld verwachte tariefmutatie, die per groep van tariefcategorieën kan verschillen, wordt gebaseerd op de toepassing van de x-factor en de cumulatieve effecten van correcties op de tarieven van 2018. Uit de kostenonderbouwing moet blijken dat een afwijking van de verwachte tariefmutatie noodzakelijk is om specifiek voor het voorgestelde tarief tot een meer kostengeoriënteerd tarief te komen. De ACM verzoekt in ieder geval om een kostenonderbouwing bij afwijkingen van meer dan vier procentpunt (positief of negatief) ten opzichte van de verwachte tariefmutatie.
45. In de derde plaats heeft de ACM de tariefopbouw van de tarievenvoorstellen van de aansluitdienst getoetst. Aansluitingen met een kleinere aansluitcapaciteit kunnen over het algemeen voor minder kosten worden aangelegd dan aansluitingen met een grotere aansluitcapaciteit. Daarnaast moet in de tarievenvoorstellen rekening worden gehouden met het feit dat voor de aansluitcategorieën groter dan 40 m³/uur alleen het aansluitpunt wordt gereguleerd. De ACM heeft getoetst of deze kostenverschillen voldoende worden weerspiegeld door de tarievenvoorstellen.
46. In de vierde plaats toetst de ACM of de EAV en de PAV behorende bij dezelfde aansluitcategorie in een logische verhouding tot elkaar staan. De PAV bestaat grofweg uit twee onderdelen; een deel ter dekking van de vervangingskosten van de aansluiting en een deel ter dekking van de kosten voor het operationeel houden van een storingsdienst. De ACM concludeert hieruit dat de kosten die ten grondslag liggen aan de PAV logischerwijs gerelateerd zijn aan de kosten voortvloeiende uit de EAV en dat dit ook in de tarieven terug te zien moet zijn.
47. De ACM gaat bij de vaststelling van de tarieven uit van de rechtmatigheid van het methodebesluit en het x-factorbesluit voor de zesde reguleringsperiode. Dat het methodebesluit nog niet onherroepelijk is, doet daar niet aan af. Artikel 6:16 van de Algemene wet bestuursrecht bepaalt dat de werking van een besluit niet wordt geschorst door het maken van bezwaar of het instellen van beroep. Daarom gaat de ACM uit van de rechtsgeldigheid en de rechtmatigheid van het genoemde methodebesluit.

Openbaar

4.4.2 Beoordeling van het voorstel en conclusie

48. De ACM heeft het voorstel van 26 september 2017 beoordeeld in het licht van de vereisten van wet- en regelgeving. De ACM constateerde dat dit voorstel niet voldeed omdat de inkomsten uit de voorgestelde tarieven voor de aansluit- en de transportdienst afweken van de richtbedragen. De ACM heeft Liander daarom verzocht om het voorstel nader te onderbouwen of een aangepast tarievenvoorstel in te dienen. Liander heeft een nadere kostenonderbouwing aangeleverd, waaruit blijkt dat de inkomsten met de voorgestelde tarieven meer in lijn zijn gebracht met de onderliggende kosten. Verder heeft Liander waar nodig de tarieven aangepast om deze in overeenstemming te brengen met de aangeleverde kostenonderbouwing. De ACM acht hiermee voldoende onderbouwd dat de afwijking van de richtbedragen de kostenoriëntatie ten goede komt.

49. Het aangepaste tarievenvoorstel van 8 november 2017 is, mede in het licht van de aangeleverde kostenonderbouwingen, in overeenstemming met de vereisten van wet- en regelgeving. De ACM heeft de hiermee voorgestelde tarieven verwerkt in het tarievenblad in **Bijlage 2** bij dit besluit en bepaalt dat de tarieven van Liander voor het jaar 2018 conform deze bijlage worden vastgesteld.

Openbaar

5 Dictum

50. Op grond van artikel 81c, eerste en tweede lid, van de Gaswet stelt de Autoriteit Consument en Markt de transport- en aansluittarieven voor het jaar 2018, die Liander N.V. ten hoogste in rekening mag brengen, vast overeenkomstig **Bijlage 2**.
51. Van dit besluit zal de Autoriteit Consument en Markt mededeling doen in de Staatscourant. Voorts zal zij dit besluit publiceren op haar website (www.acm.nl) en ter inzage leggen ten kantore van de Autoriteit Consument en Markt. Daarnaast is Liander N.V. verplicht om een exemplaar ter inzage te leggen in ieder van haar vestigingen.
52. De tarieven treden in werking op 1 januari 2018.

Den Haag,
Datum: 23 november 2017

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

w.g.
drs. F.E. Koel
Teammanager Directie Energie

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Autoriteit Consument en Markt, Juridische Zaken, Postbus 16326, 2500 BH, Den Haag. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

Openbaar

Bijlage 1 – De rekenmodule voor het jaar 2018

1. De ACM heeft op haar website (www.acm.nl) het Excelbestand “Berekening totale inkomsten 2018 regionaal netbeheer gas” gepubliceerd met daarin de berekening van de totale inkomsten voor het jaar 2018. Dit bestand is gepubliceerd als bijlage bij dit tarievenbesluit en maakt hier integraal onderdeel van uit.

Bijlage 2 – De tarieven voor het jaar 2018

2. De ACM heeft op haar website (www.acm.nl) het Excelbestand “Tarievenblad Liander Gas 2018” gepubliceerd met daarin het tarievenblad dat onder meer de maximumtarieven voor Liander N.V. bevat. Dit bestand is gepubliceerd als bijlage bij dit tarievenbesluit en maakt hier integraal onderdeel van uit.

Bijlage 3 – Relevante wettelijke bepalingen

4. Artikel 81b Gaswet

1 Iedere netbeheerder die het transport van gas verricht dat bestemd is voor levering aan afnemers zendt jaarlijks voor 1 oktober aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor het transport van gas aan die afnemers en de dat transport ondersteunende diensten, met inachtneming van:

- a. het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken,
- b. de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 12f of 12g,
- c. het bepaalde bij of krachtens artikel 81a,
- d. de formule:

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100}\right) TI_{t-1}$$

waarbij

TI_t = de totale inkomsten uit de tarieven uit het jaar t, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in het jaar t en het op basis van artikel 81a, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

TI_{t-1} = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in het jaar t-1 en het op basis van artikel 81a,

Openbaar

15/16

onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi = de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t, en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t, zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

x = de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q = de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft en

e. de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in artikel 39e of 39f, tweede lid, voor zover deze kosten doelmatig zijn;

f. het totaal van de gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van Onze Minister en voor de investeringen tot aanpassing van dat verworven net waardoor aan de bij en krachtens deze wet daaraan gestelde eisen wordt voldaan, voor zover deze kosten doelmatig zijn.

2 De Autoriteit Consument en Markt stelt een beleidsregel vast betreffende de beoordeling van doelmatigheid, bedoeld in het eerste lid, onder e en f.

5. Artikel 81c Gaswet

1 De Autoriteit Consument en Markt stelt met betrekking tot het transport van gas dat bestemd is voor levering aan afnemers voor iedere netbeheerder de tarieven, die kunnen verschillen voor de verschillende netbeheerders en voor de onderscheiden tariefdragers en die deze ten hoogste mag berekenen voor het transport van dat gas en de dat transport ondersteunende diensten, alsmede de tarieven voor het verzorgen van een aansluiting en aansluitpunt, jaarlijks vast.

2 De Autoriteit Consument en Markt kan de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren, indien de tarieven die golden in het jaar of de jaren voorafgaand aan het jaar t:

a. bij rechterlijke uitspraak of met toepassing van de artikel 6:19 of 7:11 van de Algemene wet bestuursrecht zijn gewijzigd;

b. zijn vastgesteld met inachtneming van onjuiste of onvolledige gegevens en de Autoriteit Consument en Markt, indien zij de beschikking had over juiste of volledige gegevens, tarieven zou hebben vastgesteld die in aanmerkelijke mate zouden afwijken van de vastgestelde tarieven;

c. zijn vastgesteld met gebruikmaking van geschatte gegevens en de feitelijk gegevens daarvan afwijken;

d. zijn vastgesteld met gebruikmaking van gegevens omtrent kosten voor bepaalde diensten, terwijl netbeheerders die diensten in het jaar t of een gedeelte van jaar t niet hebben geleverd of voor die diensten geen of minder kosten hebben gemaakt. [...]

Openbaar

6. Artikel 81d

1 De tarieven treden in werking op een door de Autoriteit Consument en Markt te bepalen datum en gelden tot 1 januari van het jaar, volgend op de datum van inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van de tarieven.

2 Indien op 1 januari de tarieven voor het volgende jaar nog niet zijn vastgesteld, gelden de tarieven tot de datum van inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van de tarieven voor het volgende jaar.

3 Iedere netbeheerder legt een exemplaar van de voor hem geldende tarieven voor een ieder ter inzage in al zijn vestigingen.